

ning til mange andre europeiske land har Norge beholdt det meste av arbeidervernet trass i alle OECD-råd om å «fleksibilisere» arbeidslivet. Hva forteller det om den norske velferdsstaten?

Undertegnede synes teksten er for lite utfordrende for studenter, den blir simpelthen for kjedelig. Jeg tror ikke forfatterne er uvitende om at det står strid om sosialpolitikken, men de holder tett om det. I et interessant kapittel om teorier om sosiale problemer definerer en av dem (Hjelmtveit) «sosialt problem» i sosialpolitisk sammenheng. Han knytter definisjonen til krav om forandring: «Om det settes i verk tiltak, og hva tiltakene eventuelt består i, vil avhenge av hvilke grupper som har nok makt til å sette situasjonen på dagsorden, til å få allmenn aksept for sin definisjon av problemet, og til å få gjennomført aktuelle tiltak» (s. 121). Men selv om det i resten av boken beskrives mange tiltak mot sosiale problemer, får vi ikke høre mer om hvilke grupper som har definert problemene og ønsket tiltakene. Utviklingen fremstår som en tilfeldig veksling i ideenes verden mellom trosretninger – høyreliberalisme, markedsøkonomi og sosialdemokrati. Moderne reformer presenteres med de samme formålene som de ble lansert med av ministrenes kommunikasjonsrådgivere. Jeg vet ikke om det er forlaget eller forfatterne som mener at en akademisk lærebok må beskrive velferdsstaten som om den var høyt hevet over gruppeinteresser. Uansett går det utover studentene.

Ebba Wergeland
Arbeidstilsynet
Oslo

Nyttig viten om kvinnelig omskjæring

Berggren V, Franck M, red.

Kvinnelig kønnsstymning

137 s, tab, ill. Lund: Studentlitteratur, 2008.

Pris SEK 197

ISBN 978-91-44-04672-3

Denne utgivelsen er først og fremst beregnet på ansatte i helse- og sosialsektoren, men er også relevant for ansatte i skolen, barnevernet, politiet og dem som arbeider med flyktninger og asylsøkere. Studenter og forskere som er

opptatt av temaet vil også ha glede av den. Den kommer som paperback. Det er sju kapitler fra seks bidragsyttere: sykepleier og

folkehelseekspert Vanja Berggren, sosialantropolog Aud Talle, lege Lars Almroth, jordmor Owolabi Bjälkander, lege Birgitta Essen og jurist Pernilla Leviner. Språket er svensk. På forsiden er det bilde av to typisk afrikanske trær. Det ene er i ferd med å visne og kan symbolisere håpet om at kvinnelig omskjæring, en skikk som sett utenfra virker brutal og meningsløs, vil forsvinne.

Omskjæring av kvinner er en tabubelagt tradisjon som vekker sterke følelser. Verdens helseorganisasjon anslår at 100–140 millioner nålevende jenter og kvinner har vært utsatt for dette. Noen av dem kommer i kontakt med helse- og sosialtjenestene og skolevesenet i Norge – som fødende, mødre eller eksperter. Hensikten med denne utgivelsen er å gi svar på følgende spørsmål: Hvordan kan vi bedre møtet med omskårne kvinner og utvide vår kompetanse på området? Hvilke ulike forklaringer finnes på at tradisjonen holdes i hevd? Hva sier lovgivningen? Det er en fyldig beskrivelse av historiske og kulturelle sammenhenger, og vi får god oversikt over forskjellige typer kvinnelig omskjæring og medisinske komplikasjoner. Det er også et kapittel om erfaringer fra helsevesenets møte med omskårne kvinner, med lærerike kasuistikker og nyttige kliniske råd.

Det juridiske aspektet er behandlet i et eget kapittel. I forhold til målgruppen kan det virke som om dette er for omfattende og preget av unødvendig teoretisk detaljrikdom. Dette gjør at teksten til tider er vanskelig å lese og at hovedbudskapet blir utydelig. De fleste omskårne kvinner i Skandinavia er flyktninger. Deler av kapitlet om juridiske forhold kunne vært erstattet med et kapittel om flyktningers spesielle medisinske og psykososiale behov.

Totalt sett gir *Kvinnelig kønnsstymning* en allsidig innføring i kulturelle, medisinske og juridiske aspekter ved kvinnelig omskjæring. I tidligere litteratur rettet man oppmerksomheten mot medisinske aspekter på den ene side og kulturelle på den annen. Her gjør den brede tilnærmingen med nordisk fokus både fra medisinsk, kulturelt og juridisk ståsted denne utgivelsen enestående i sitt slag. Dette er nyttig lesning for alle som har behov for å utvide sine kunnskaper om dette kompliserte temaet. Med en bredere forståelse står vi bedre rustet til å ta de riktige skrittene i forbyggende arbeid og for å bygge opp et godt helse tilbud til de berørte.

Siri Vangen

Nasjonalt kompetansesenter for kvinnehelse
Kvinneklivnikken
Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet

Nettbasert utdanning – kort og godt

Hrastinski S.

Nettbaserad utbildning

En introduktion. 144 s, tab, ill. Lund:

Studentlitteratur, 2009. Pris SEK 280

ISBN 978-91-44-05324-0

Nettbaserte teknikker benyttes i dag som støtte for nesten all utdanning og kursvirksomhet. Hrastinski har skrevet en enkel, forskningsbasert populærinnføring for alle som vil vite mer om hvordan man best gjør

seg nytte av nettbaserte teknikker i undervisningen.

Nettbasert utdanning omfatter langt mer enn rendyrket fjernundervisning på Internett. Studentene lærer av hverandre ved å lese blogger og delta i diskusjonsfora eller ganske enkelt ved å utveksle undervisningsmaterieell via e-post. Fremveksten av sosiale medier som Facebook og YouTube har ifølge Hrastinski bidratt til et paradigmeskifte innen utdanning. Læreren skal ikke lenger utelukkende *formidle kunnskap*, men, som det står i etterordet, være «facilitator», den som organiserer læringen og ser til at gruppen når sitt fulle kunnskapspotensial gjennom interaksjon med hverandre og omgivelsene. Den som ikke hiver seg på utviklingen og evner å forstå hva wiki, blogg, podcast, chat og web 2.0 dreier seg om, vil snart føle seg hjelpeløs.

Denne utgivelsen er primært beregnet på lærere, forskere og studenter, men kan leses av alle som vil gjøre bruk av nettbaserte teknikker i undervisningen. Språket er godt og teksten lettlest. Kapitlene er pedagogisk oppbygd med ingress, underoverskrifter, oppsummering og refleksjonsspørsmål. Figurene er enkle, men illustrative, og tabellene tjener sitt formål. De fem første kapitlene gir et historisk overblikk over nettbasert utdanning, diskuterer nettutdanning i en pedagogisk kontekst, presenterer ulike nettbaserte teknikker og dveler ved kommunikasjon og ulike typer av læringsfelleskap og samarbeidsformer på nettet. I det sjette kapitlet redegjør Hrastinski for sin egen videreutviklede modell om uformell versus formell interaksjon mellom studenter. Han argumenterer for å legge til rette for *uformell* interaksjon ved for eksempel chatting og diskusjonsfora for å fremme læringsfelleskapet og øke læringsutbyttet. I det sjuende og siste kapitlet oppsummerer han hvilke faktorer som påvirker hvordan man lykkes med nettbasert utdanning. Gjennom det hele lar